

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

NR. 1543 /DPSC
DATA 06/10/2017

PARLAMENT
345/18/1020/17

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind completarea art. 287 din Legea nr. 286 din 17 iulie 2009 privind Codul penal*, inițiată de domnii deputați PMP Petru Movilă și Adrian Mocanu (**Bp. 284/2017**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare completarea art. 287 alin. (1) din *Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare*, cu trei noi litere, **lit. h), i, î**), în sensul incriminării unor noi fapte de nerespectare a hotărârilor judecătorești, astfel:

- nerespectarea unei hotărâri judecătorești și neexecutarea unei hotărâri judecătorești pe obligația de a face dispusă în baza art. 1528 *Cod Civil* sau a *Legii nr. 18/1991*, a *Legii nr. 112/1995*, a *Legii nr. 165/2013*;
- nerespectarea unei hotărâri judecătorești și neexecutarea unei hotărâri judecătorești cu privire la stabilirea locuinței copilului minor ori a programului de vizită stabilit cu privire la copilul minor;
- nerespectarea unei hotărâri judecătorești și neexecutarea unei hotărâri judecătorești sau a unei încheieri de suspendare a executării civile.

Potrivit *Expunerii de motive*, „Practica judiciară a demonstrat că nu este asigurată protecția penală a autorității de lucru judecat a hotărârilor judecătorești raportat la complexitatea dispozitivului lor. Printre acestea se numără sentințele civile, de regulă, cu dispozitiv pe obligația de a face care nu este caracteristică doar fondului funciar dar și dreptului familiei cu problematica specifică precum stabilirea locuinței copilului minor sau cu privire la programul de vizită”.

II. Observații

1. După cum se cunoaște, cadrul legislativ în materia dreptului penal a fost supus unui amplu proces de reformă, actele normative adoptate fiind rezultatul cooperării inter-instituționale, cu implicarea puterii executive (Ministerul Justiției, celelalte ministere și autorități cu atribuții în domeniu), legislative și judecătorești (Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție).

Astfel, domeniul dreptului penal a fost modificat în mod substanțial, prin adoptarea și intrarea în vigoare a noului *Cod penal* (*Legea nr. 286/2009*), precum și a *Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal*.

În acest context, atât conținutul, cât și regimul sancționator al infracțiunilor cuprinse în Codul penal a fost analizat de către o comisie de specialiști (practicieni și cadre didactice) cu ocazia elaborării noului *Cod penal*, noua abordare privind politica penală fiind dezbătută și însușită de către cele două camere ale Parlamentului, noul *Cod penal* fiind adoptat prin *Legea nr. 286/2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009*. Ulterior, viziunea stabilită de noul *Cod penal* a fost reconfirmată și cu ocazia dezbaterilor pe marginea *Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal*.

2. Semnalăm faptul că, în prezent, art. 287 alin. (1) din *Legea nr. 286/2009 privind Codul penal* cuprinde literele a) - h).

Astfel, inițiativa legislativă ar fi trebuit să aibă în vedere completarea alin. (1) al art. 287 cu literele i) - k).

3. În ceea ce privește completarea **art. 287 alin. (1)** cu o nouă literă, **lit. h)**, prin care se propune incriminarea neexecutării unei hotărâri judecătorești privind obligația de a face dispusă în temeiul art. 1528 din

Codul civil, a Legii nr. 18/1991¹, a Legii nr. 112/1995², a Legii 10/2001³ și a Legii nr. 165/2013⁴, precizăm următoarele:

În ceea ce privește art.⁵ 1528 din *Codul civil* (NCC) acesta reglementează posibilitatea de executare directă a obligației de a face de către creditor prin mijloace private, atunci când acest lucru este posibil, adică atunci când nu este vorba de o obligație *intuitu personae*.

Potrivit prevederilor art. 1528 alin. (1) NCC, în cazul neexecutării unei obligații de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuși ori să facă să fie executată obligația.

Art. 1528 din *Codul civil* pune la dispoziția creditorului un mijloc eficient de drept material, complementar celui consacrat de reglementarea procesual civilă de drept comun [art. 904 din *Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările ulterioare* - (NCPC)], în scopul executării directe (în natură) a prestației datorate, îndeplinirea, în mod direct, fără concursul forței de constrângere a statului, a obligației de către creditor, prin mijloace proprii sau prin terțe persoane, pe cheltuiala debitorului.

Astfel, intră în domeniul de aplicare a dispozițiilor art. 1528 NCC executarea în natura lor specifică a altor obligații de a face decât cele care presupun faptul personal al debitorului, cele privind predarea bunurilor mobile individual determinate și predarea sau evacuarea bunurilor imobile.

Așadar, dispozițiile art. 1528 NCC își găsesc aplicare în cazurile în care participarea personală a debitorului nu este esențială pentru executarea obligației de a face. Art. 1528 NCC îl îndreptățește pe creditor să procedeze în mod direct la executarea în natură în cazul unor obligații de a face având ca obiect prestații, considerate a avea o natură fungibilă, care prezintă aceeași valoare pentru creditor, indiferent de persoana care le execută, precum ridicarea unor materiale de pe un teren, săparea unei gropi, mutarea unui gard, livrarea unor bunuri, realizarea unor lucrări ori prestarea unor servicii.

Executarea în natură a obligațiilor de a face amintite în temeiul dispozițiilor art. 1528 NCC se realizează de către creditor, prin mijloace

¹ fondului funciar, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

² pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare;

³ privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

⁴ privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare;

⁵ (1) În cazul neexecutării unei obligații de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuși ori să facă să fie executată obligația.

(2) Cu excepția cazului în care debitorul este de drept în întârziere, creditorul poate să exercite acest drept numai dacă îl înștiințează pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia.

propriu sau prin alte persoane, fără concursul organelor de jurisdicție sau a organelor de executare.

Observăm așadar că art. 1528 din *Codul civil* nu reglementează instituirea de către instanță a unei obligații de a face în sarcina unei persoane, ci din contră, pune la dispoziția creditorului mijlocul legal de executare a unor obligații de a face care nu sunt executate de bună-voie de către debitor, nefiind necesară intervenția penală în aceste cazuri.

În ceea ce privește nerespectarea unor hotărâri judecătorești emise în baza *Legii nr. 18/1991*, *Legii nr. 112/1995* sau a *Legii nr. 10/2001*, de către persoane din cadrul autorităților publice cu atribuții în punerea în aplicare a acestor acte normative, apreciem că, în măsura în care există o obligație prevăzută de lege privind aplicarea respectivelor hotărâri judecătorești, aceste situații sunt acoperite în materia dreptului penal de prevederile art. 297 privind abuzul în serviciu sau de art. 298 privind neglijența în serviciu.

De asemenea, completarea prevederilor *Codului penal* cu trimiteri la anumite legi speciale nu este recomandată din punctul de vedere al tehnicii legislative, *Codul penal* fiind reglementarea generală în materie de incriminări, conținând reguli cu caracter general, aplicabile tuturor situațiilor juridice care necesită reglementare penală.

Mai mult decât atât, adoptarea inițiativei legislative analizate ar avea drept consecință crearea unui regim sancționator mai blând decât cel existent în prezent pentru faptele descrise mai sus, prin instituirea unei dispoziții derogatorii de la art. 297 din *Codul penal*.

Astfel, art. 287 prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, în vreme ce art. 297 din *Codul penal* prevede pedeapsa închisorii de la 2 la 7 ani.

4. Referitor la completarea **art. 287 alin. (1) cu lit. i)**, prin care se propune introducerea unei noi ipoteze în ceea ce privește infracțiunea de nerespectare a unei hotărâri judecătorești, și anume neexecutarea unei hotărâri judecătorești cu privire la stabilirea locuinței copilului minor ori a programului de vizită stabilit cu privire la copilul minor, apreciem că și această variantă este în prezent avută în vedere de prevederile art. 379 din *Codul penal - Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului*, care sancționează „Reținerea de către un părinte a copilului său minor, fără consimțământul celuilalt părinte sau al persoanei căreia i-a fost încredințat minorul potrivit legii”, precum și „fapta persoanei căreia i s-a încredințat minorul prin hotărâre judecătorească spre creștere și educare de a împiedica, în mod repetat, pe oricare dintre părinți să aibă legături

personale cu minorul, în condițiile stabilite de părți sau de către organul competent”.

5. În ceea ce privește completarea **art. 287 alin. (1) cu lit. î**), prin care se propune introducerea unei noi ipoteze referitoare la nerespectarea unei hotărâri judecătorești și neexecutarea unei hotărâri judecătorești sau a unei încheieri de suspendare a executării civile, precizăm că potrivit art. 701 din *Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*, executarea silită se suspendă în cazurile în care aceasta este prevăzută de lege ori a fost dispusă de instanță, precum și la cererea creditorului urmăritor de către executorul judecătoresc.

Astfel, în ceea ce privește cazurile de aducere la îndeplinire a executării silite cu nerespectarea legii, menționăm prevederile art. 297 din *Codul penal*, care sancționează fapta oricărui funcționar public (în sensul legii penale, conform definiției cuprinse la art. 175 din *Codul penal*) care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește cu încălcarea legii și prin acesta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Mihai TUDOSE
PRIM-MINISTRU

Domnului senator **Călin-Constantin-Anton Popescu-Tăriceanu**
Președintele Senatului